

Handläggare
Susanna Nytell
Telefon: 0850815029

Till
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2020-09-24

Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken (SOU 2020:41)

Svar på remiss från kommunstyrelsen dnr KS 2020/985

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Betänkandet ”Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna” (SOU 2020:41) har skickats ut på remiss till alla kommuner, och kommunstyrelsen har i sin tur skickat den på remiss, bland annat till Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Utredningen har haft i uppdrag att bedöma de lagliga förutsättningarna för kommuner att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser, på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen. Utredningen bedömer att det redan idag finns ett relativt stort utrymme för kommunerna att medverka som utförare för Arbetsförmedlingen, men föreslår ändå vissa lagändringar som syftar till att underlätta kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiken. Förvaltningen ser positivt på de föreslagna förändringarna.

Bakgrund

Regeringen beslutade i november 2019 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera vissa frågor kring kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken, i samband med reformeringen av Arbetsförmedlingen. Huvudinriktningen för reformen är att rustning och matchning av arbetslösa främst ska utföras av andra aktörer och att Arbetsförmedlingens arbete ska inriktas mot myndighetsansvar. De matchande insatserna är i första hand avsedda för personer som står relativt nära ett arbete medan de rustande insatserna är avsedda

för personer som står längre ifrån arbetsmarknaden. I utredningen framhålls att kommunernas insatser för de arbetssökande också ska tas tillvara. Det huvudsakliga regelverket för det reformerade systemet planeras träda i kraft 2022.

I juni 2020 överlämnades betänkandet ”Kommuner som utförare av tjänster åt Arbetsförmedlingen – en analys av de rättsliga förutsättningarna” (SOU 2020:41) till regeringen. Betänkandet har remitterats till ett antal instanser, bland annat alla kommuner. Kommunstyrelsen har i sin tur skickat den på remiss till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, stadsdelsnämnderna Skarpnäck, Spånga-Tensta och Södermalm, samt samordningsförbundet Stockholms stad, för yttrande senast den 25 september.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för individ- och familjestöd och behandlats i förvaltningsgruppen 2020-09-17, pensionärsrådet har getts möjlighet att yttra sig om ärendet.

Ärendet

Utredningens uppdrag

Utredningen har haft i uppdrag att bedöma om det är tillåtet för kommuner att leverera arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen, inom nuvarande regelverk. Nuvarande regelverk innebär lagen om valfrihetssystem (LOV) eller lagen om offentlig upphandling (LOU). Utredningen skulle även bedöma om kommuner även utanför dessa två lagar får tillhandahålla arbetsmarknadspolitiska insatser under en begränsad tid, om utbudet av insatser annars är otillräckligt. Om det inte är möjligt enligt nuvarande lag skulle utredningen lämna förslag till lagändringar för att göra det möjligt. Utredningen har också haft i uppdrag att analysera och bedöma förutsättningarna för, och konsekvenserna av, att kommunerna levererar eller tillhandahåller arbetsmarknadspolitiska insatser på uppdrag av Arbetsförmedlingen.

Utredningens bedömning

I utredningen konstateras att kommunerna har en bred kompetens och är verksamma på flera områden som bidrar till att genomföra den statliga arbetsmarknadspolitiken. Vad kommunerna kan göra på arbetsmarknadsområdet varierar utifrån bland annat lokala förutsättningar och politiska prioriteringar. Många kommuner har

redan en relativt omfattande arbetsmarknadsverksamhet, men skillnaderna mellan kommuner är stora. Kommuner utför idag tjänster som kan anses vara både rustande och matchande. Utredningen skriver att det ligger närmast tillhands för kommuner att bidra med rustande insatser av arbetslösa, det vill säga olika sorters stöd som syftar till att arbetssökande ska kunna närma sig ett arbete eller en utbildning. Det förekommer dock även att kommuner ger matchande stöd, som jobbsökaraktiviteter, och att kommuner hjälper arbetslösa kommuninvånare till en subventionerad eller reguljär anställning.

Enligt utredningen finns det redan idag ett relativt stort utrymme för kommunerna att medverka som utförare för Arbetsförmedlingen, utan att lagen behöver ändras. Utredningen bedömer att det i nuvarande lagstiftning inte finns något hindrar att kommunerna engagerar sig på arbetsmarknadsområdet, eller att vara utförare åt Arbetsförmedlingen. Däremot bedömer utredningen att det är oklart hur långt det rättsliga stödet sträcker sig, det vill säga för vilka tjänster kommunerna kan vara utförare åt Arbetsförmedlingen.

Utredningen föreslår därför vissa lagändringar för att förbättra kommunernas möjligheter att vara utförare åt Arbetsförmedlingen: att lagen om arbetslöshetsnämnd ska upphävas och att kommunernas uppgifter enligt den lagen ska föras över till lagen om vissa kommunala befogenheter, samt att de ska vara frivilliga för kommunerna att utföra. Dessa uppgifter är att förebygga eller minska verkningarna av arbetslöshet, att bedriva stödverksamhet vid arbetslöshet, och att samarbeta med myndigheter och enskilda vilkas verksamhet rör sysselsättningsfrågor.

Utredningen föreslår också att det ska regleras i lagen om vissa kommunala befogenheter att:

1. kommuner kan inom de befogenheter som följer av lag eller annan författning anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen i konkurrens med andra leverantörer, och
2. kommuner får i andra fall än som avses i 1 ingå överenskommelser med Arbetsförmedlingen om att anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen då konkurrens inte föreligger.

Ändringarna innebär enligt utredningen att kommunernas befogenheter görs tydligare. De bedöms även underlätta kommunernas medverkan i arbetsmarknadspolitiken, både när det

finns konkurrens och när det inte finns någon konkurrens. Samtidigt tas enligt utredningen hänsyn till de privata aktörernas intresse av konkurrens på likvärdiga villkor.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på de förslag som utredningen lämnar i syfte att förtydliga och stärka kommuners möjligheter att medverka i den statliga arbetsmarknadspolitiken. Vissa förslag i utredningen syftar främst till att underlätta för kommuner att tillhandahålla arbetsmarknadspolitiska insatser i de fall där utbudet av insatser annars är otillräckligt, och detta gäller i första hand mindre kommuner. Som utredningen konstaterar har många kommuner, däribland Stockholms stad, redan en relativt omfattande arbetsmarknadsverksamhet som bedrivs i samverkan mellan olika aktörer. Förvaltningen bidrar genom sitt arbete till Stockholms stads mål att människor är självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort. I samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen, jobbtorg Stockholm, Arbetsförmedlingen och många andra aktörer ges olika former av stöd och insatser för att ge varje individ bästa möjliga förutsättningar för ett självständigt liv med egen försörjning. För att personer som står olika långt ifrån arbetsmarknaden ska kunna få rätt stöd i sin situation är det viktigt att det finns ett brett utbud av arbetsmarknadspolitiska insatser av god kvalitet.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Hanna Jakhammer
Avdelningschef

Bilaga

Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken
(SOU 2020:41)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Maria Mathiasson Laxvik, Stadsdelsdirektör
Hanna Jakhammer, Avdelningschef

Datum

2020-09-03
2020-09-03